

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 3 luni . 6 "
 Preț de Distribuție
 Pe un an 4 Cor. — Pen-
 sion Românii și Americani
 19 Cor.
 Preț de zi pentru Ro-
 mânii și străinătatea pe
 un 40 brand.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Cursuri universitare de vacanță.

Puținele îndemnuri câte pornesc din centrele noastre culturale pentru a trezi și țineă vie năzuința după o unitate culturală a tuturor românilor, se pierd în marea de nisip a indolenței noastre. Ele răzbat mai cu dinadins doar în rândurile generației mai tinere. Rostim cu emfază la ocazii vorba dlui Slavici că soarele culturii la București răsare pentru toți românii deopotrivă, dar nu abonăm ziare și reviste de dincolo, iar față de mișcarea literară și științifică românească suntem atât de puțin primitivi, parc'ar în vorba de literatura ciunguzilor.

Cultura străină face ravagii tot mai mari pe socoteala spiritului românesc. Indemnul instinctiv de a ne adăpa facultățile intelectuale la izvorul unei culturi răsărite din frământările adânci ale sufletului românesc de pretutindeni, adoarme cutropit de revărsarea culturii străine. Materialul de gândire ni-e german și unguresc, cultura s'a strecurat în mințile noastre prin suta spiritului străin. Neînsemnatele cunoștințe de istorie și literatură românească, câte ni le am agonisit pe băncile școlii, până când îndemnurile sufletelor noastre încă nu s'au corcicit, se pierd cu vremea în vălmășagul gândurilor pentru existență, într'un mediu străin covârșitor. Intelectualii noștri cei mai de seamă, fruntașii vieții noastre politice, sociale și economice, vorbesc cu o uimitoare uitare de sine jargoanele din diferitele ținuturi și unde mintea raționează cu noțiuni din domeniul științelor — trec fără să se sinchisească în conversația ungurească și germană. În contactul cu poporul ei sunt tot pe-atât de neîndemnatici, — viața orășenească le-a întunecat noțiunile elementare din sfera de trai a poporului. Astfel, în definitiv, limba vorbită de cărturarii noștri se târâie greoaie și lipsită de vlagă în alvia îngustă a micilor preocupări zilnice de birou, palavre și cafenea.

Nici o scăpărare din duhul scânteietor, de-o nesfârșită gamă de vivacitate, de muzicalitate și din coloritul plastic al limbei românești vorbită corect. Și fiindcă întâlnești atât de rar, aproape sporadic, pe câte unul, care e stăpân pe tainele limbii, fiindcă chiar cei mai buni ai noștri, cari au avut ambiția nobilă ca prin citire neîntreruptă și prin interes pentru tot ce e românesc, în asemănare cu cărturarii din România sunt mult inferiori în întrebuintarea limbei, — s'a acreditat la noi încâtva detestabilă părere despre sărăcia limbei românești. Intelectualii noștri se scuză cu lipsa noțiunilor necesare în diferitele ramuri ale ocupațiilor intelectuale.

A crede că un popor de peste 11 milioane și de o existență aproape de două ori milenară n'a avut destulă fantazie, auz și intuiție pentru a-și plăsmui o limbă bogată în locuțiuni și flexibilă — e o deplorabilă lipsă de orientare. Limba noastră a

trecut prin o întinsă scară de evoluție și azi e deplin cristalizată, dispune de o comoră fără seamăn de locuțiuni, rădăcini de cuvinte străvechi, cari îi dau o fisionomie proprie. Bogăția de forme flexionare, sufixe și prepoziții scot din rezervoriul spiritului românesc o minunată și nesfârșită gamă de nuanțe psihologice. Avem azi o literatură în plină floare, ce poartă strămtura naționalității noastre. Pe fondul clar de marmură mosaicuri plastice de idiotisme. Munca uriașă de plivire a curățit limba de bălăriile crescute pe urma devaștărilor curenților de purificare.

Atributul de bun român azi nu mai îndreptățește decât pe cei cu selea nobilă de a-și împropăta limba, pentru care scop li e deschis larg câmpul literaturii și științelor române. Numai trufia de-a vorbi, care de care mai corect va desăvârși solidaritatea națională ideală, din organismul căreia se vor despiinde ca e'emenle putrede și găunoase, individualitățile corcice de azi.

Nu scăpăm din vedere rețeaua începuturilor bune și ne înviorăm de începutul sărătos ce ne vine prăznicitor și tot mai lăzuros din rândurile generației tinere. Ne cuprinde însă un sentiment de dureroasă dezolare, când din timp în timp mai ridicăm vâlul de pe nevoile noastre organice, din care cea mai de căpetenie este lipsa unei năzuinți viguroase după unitatea culturală a tuturor românilor.

Călăuziți de dorul unor vremi mai bune, când și pe la periferiile încolțite de străini va pulsa viu cultura românească, salutăm cu căldură și facem propagandă pentru toate ideile potrivite să ne ducă cu un pas mai aproape de acest ideal. Propuneam demnului G. Rotariu Rotică lansată în cadrele unui interesant articol apărut de curând în »Revista generală a învățământului« și privitoare la activitatea de peste vară a universităților românești, ar trebui îmbrațisată și realizată cât mai curând.

Luând pilda cursurilor feriale universitare (Ferial-Hoch-schulkurse für Lehrer) din Austria, să se înființeze într'un loc potrivit pe pământul României astfel de cursuri și s'ar găsi dintre învățații celor două universități românești bărbați de inimă cari să-și jertfească tihna vacanței pentru apostolia măreață de a sămăna grăunțele roditoare ale unității noastre culturale. Cursurile acestea să fie sprijinite de factorii chemați, în primul rând de ministrul instrucțiunii publice, iar prelecțiunea să-și ia subiecte din istoria României, din literatură, din constituția României, din întocmirile economice și sociale.

Acesta e miezul propunerii dlui G. Rotariu Rotică. Dacă s'ar intruchipa ideea asta sănătoasă s'ar face un uriaș pas spre unitatea noastră culturală. În Austria aproape în toate centrele provinciilor se țin peste vară asemenea cursuri și sunt bine cercetate de învățații din toate colțurile țării. Prelecțiunea se face în prevalență din isto-

ria și literatura germană, dar se extinde și asupra științelor universale. Rezultatele acestor cursuri sunt incalculabile; cine știe că oare cehii și nemții nu au să mulțumească în bună parte starea lor înfloritoare influinței indirecte a acestor cursuri.

Insemnătatea acestor fel de cursuri pentru noi e potențată prin dismembrarea noastră geografică și politică. Dacă ni-ar fi dat s'auzim vară de vară pe un Iorga, A. C. Cuza, Maiorescu; C. Stere, Onciul, R. Motru, cuvântând despre »scripturile române« — am câștiga nespus în cultura națională. Sistemului de instrucțiune șovinist, ce și-a înfipt ghiarele în plăpândul trup al culturii noastre, i-am putea rezista cu succes.

Nu numai învățații, ci și advocații, medicii și profesorii, în loc să și cheltuiască vremea de repaos pe stațiunile balneare dela noi, amestecați într'o lume străină nouă ca preocupării și suflet, să cerceteze în schimb locurile minunate ale pământului românesc de pe cealaltă versantă a Carpaților, sunt acolo stabilimente de băi tot pe atât de bune. S'ar întoarce acasă împropățați de suflarea spiritului românesc.

Și cât de cu succes s'ar putea împreuna frumosul cu folositorul, dacă cursurile universitare de vacanță s'ar înființa la vre-o mănăstire, de cari în România sunt atât de multe și frumoase. Mănăstirile și în trecut au avut un frumos rost cultural. În vremuri bătrâne din calea emigrațiunii popoarelor acolo au fost ferite rămășițele culturii antice, mai târziu și-au câștigat merite pentru începuturile literaturii românești — ele au avut celea dintâi tipografii în țară — și de ce nu s'ar putea azi, când rostul lor pare mai mult decorativ, să li-se dea o întrebuintare la înălțimea timpului. Deși averea lor de odinioară în mare parte a fost secularizată, totuși mai pot face înlesniri — sprijinite și de ministrul de instrucțiune — pentru infiriparea acestei frumoase idei. Multe din ele au edificii de o arhitectură remarcabilă, încăperi spațioase, potrivite și — sunt situate în punctele celea mai pitorești ale României. Lansăm ideea și ne-am bucura ce ea să preocupe pe cei chemați.

Un început frumos a făcut deja dnul Iorga la Vălenii de Munte, sprijinit de colegii săi de inimă. Îndemnăm pe tinerii noștri universitari ca în călătoriile lor de studii de peste vară să nu uite acest colțșor de natură admirabil, unde pot câștiga acum și frumoase cunoștințe. Tot astfel și pe cărturarii cari trec în vara aceasta granița.

Să prindă interesul nostru pentru viața culturală de dincolo aripi tot mai puternice, cari să ne poarte în lung și largul pământului românesc, ca să ne cunoaștem frații și să ne împropățăm sufletul în atmosfera clară a culturii românești, — iar zgura duhului străin s'o scuturăm. Altcum toate sforțările noastre nu înseamnă decât o irosire

de puteri întru crearea unor forme de cultură goale.

Și vor dormi și pe mai departe asociațiunile noastre culturale la Maramurăș, la Arad și — pe toată întinderea ținuturilor românești — secțiunile Asociațiunii. Activitatea lor nu va însera nici în viitor mai mult decât niște petreceri împreunate cu concerte și mici reprezentații.

Am învățat să ne sprijinim instituțiunile culturale și mai vartos pe cele două de frunte: Asociațiunea culturală și Societatea fondului de teatru.

Căci ori cât ar fi de viguroase brațele din centru, valorile de acțiune pornite de ele se vor pierde și în viitor în marea de nisip a indolenței noastre proverbiale.

Cum se aplică legea naționalităților Majoritatea slovacă a congregației comitatului Árva a hotărât că ziarul oficial al comitatului să se publice în text dublu unguresc și slovac, Minoritatea ungurească însă făcând apel, ministrul a anulat hotărârea majorității.

Asta, probabil pentru încurajarea acțiunii dlui Babeș și soșii.

Pledici neașteptate. Am ajuns iarăși la o pagină glorioasă a parlamentarismului unguresc. Mai multe proiecte votate de cameră nu vor putea fi votate de camera magnaților și sancționate de M. Sa, pentru că — secțiunile respective ale camerii magnaților nu pot fi adunate. Ilustrii și nobili membri ai acestor secțiuni au în timpul acesta altă ocupație mai însemnată: undeva pe la Monaco sau Ostende urmăresc cu atențiunea înfrigurată sorțile de izbândă ale ruletei sau poate își plimbă oboseala pe malurile insulei Norderney sau alții poate pândesc undeva prin Sudan sau Sahara ascunși după o tufă de cactus sosirea unui leu la adăpat. Într'un cuvânt legiștorii noștri cu sânge vânăt sunt foarte ocupați și astfel proiectul de lege pentru judecătoria electorală a curții de casație, apoi noua lege a execuției, proiectul de lege pentru aranjarea raporturilor de proprietate și alte câteva legi vor face bine să mai aștepte puțin la toamnă. Aceasta în sfârșit nu ar fi o nenorocire, cel mult binele țării ar putea suferi (dacă aceste proiecte ar fi într'adevăr aducătoare de bine), dar domniile deputații

ai coaliției sunt foarte aferați de această întorsătură căci atunci, se întreabă ei, pentru ce am lucrat și votat noi cu atâta grabă în sudoarea frunții noastre, când puteam să ne răcorim și noi undeva la Ostanda?

O armonie rară. Printre deputații unguri s'a ivit ideea de a înscrie printre dispozițiile proiectului de lege despre execuție și aceea că leafa deputaților nu poate fi sechestrată. Deputatul Mezőfi, socialist, a fost de perfect acord în aceasta privință cu toți ceilalți deputați unguri. Kossuthiști și disidenți, andăștyști și catolici populari uitară orice antagonism și o dulce și surprinzătoare armonie unii pe alții în acest mare gând de a și apăra interesele. Până acum se știe referirile deputaților puteau fi sechestrare pe de-a-ntregul și dispoziția aceasta intră și ea în sistemul total al constituționalismului nostru electoral, căci candidații de deputație găseau mai lesne credit pentru plădirea cheltuelilor constituționale ivite la alegeri.

S'a afirmă însă că ministrul justiției se declară contra acestui amendament. În schimb însă d-nii deputați atât de minunat de solidari în privința asta, nu știu de șagă ei, dacă ministrul s'ar îndărătnici, el ar fi în stare să-i dea un vot de blam.

Conferență Interparlamentară. Grupul ungur al conferinței Interparlamentare a ținut joi d. a. sub președinția ministrului de culte Apponyi o conferență, în care a discutat mai ales modul participării grupului ungur la conferința interparlamentară ce se va întruni anul acesta în Berlin și lucrările pregătitoare ale consiliului din Bruxelles. Apponyi a anunțat că până acum s'au înscris 30 de deputați, cari vor să participe la conferința din Berlin. Între aceștia este și deputatul naționalist Mihail Pollt.

Corpurile Legiuitoare.

Camera Deputaților.

— Ședința dela 2 Iulie n. —

În tropeala căldurii de Iulie deputații mai găsesc pofta de a mai lungi discuția proiectului despre execuție. Discursurile ce se rostesc însă au un aspect ciudat: Rând pe

rând se ridică oratorii și critică proiectul ministrului Günther în termeni aspri pentru a declara la urmă că adoptă proiectul care se pare că cuprinde multe dispoziții salutare pentru micii proprietari și scapă clasa țărănească de declasare.

Vicepreședintele Navay deschide ședința. Se continuă, discuția proiectului asupra execuției.

Bozóky Árpád votează, ce-l drept, proiectul dar îl critică spunând că el va micșora circulația comercială căci va scădea în mod simțitor creditul țărănilor. Propune amânarea discuției pe toamnă.

Buza Barna vorbește pentru iar Nagy Dezső, vorbește contra proiectului spunând și el că sdruncină toate raporturile de credit și va aduce o nouă criză economică.

Mezőfi Vilmos: *Fiecare an se scoate la mezzat averea a zece mii de țărani!*

Éber A. Nu-l adevărat!

Strigăte: E adevărat!

Nagy Dezső: Pentru zece mii de oameni slabi nu pot fi păgubiți douăzeci de milioane. Proiectul ar fi susceptibil de multe schimbări, dar oratorul se pleacă majorității și-l votează.

Bernáth B. polemizează cu Nagy.

Ministrul justiției Gunther: Legea asta e rășărită din dorința și din trebuința țării întregi. Proiectul acesta va pune stavilă uzurii și va așeza creditul pe baze nouă și sănătoase. Este datorია statului să aperse și să mântue pe micii proprietari a căror clasă de altfel ar merge spre peire. Ministrul declară că studiază instituția homestead-ului și o va introduce și la noi. Proiectul actual se va pune imediat după sancționare în aplicare (aplaude). Legea însă nu va avea putere retroactivă și creanțele expirate înainte aplicării acestor legi vor fi supuse vechii legi. (Aplause).

După discursul ministrului a urmat un întreg potop de propuneri și amendamente. Horty Béla cere ca uneltele artiștilor să fie scutite de sechestru.

Zlinszky: Și femeile model (Răsete).

Fábry cere ca la proești și militari numai hainele cele mai strict necesare să fie scutite de sechestru.

Mezőfi propune ca alături de scriitori, să fie înscrisi în mod expres și zărilor ca fiindu-le scutite toate obiectele și cărțile trebuitoare meseriei lor.

Mai vorbește Nagy Gy. Mérey și Kelemen iar la sfârșit ministrul Günther spune că pro-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A TRIBUNEI.

O societate culturală germană.

»Dürerbund«.

De Horia Petra-Petrescu.

V.

(Articol final.)

Să aruncăm o privire și asupra bibliotecii societății germane, ca să avem — cel puțin, în parte — idee despre felul cum este condusă. Temele, cari le tratează, sunt atât de multiple, încât ar trebui să scrii 20-30 de foiletoane, ca să ai bibliotecii o icoană fidelă a tuturor planurilor și al idailor duse în îndeplinire.

Broșurile volante ale societății »Dürerbund« se prezintă modest — ca exterior. Tipar curat, legibil, hârtie bună, o simplă vigneta în fruntea broșurei, care nu trece peste maximum de 60-70 de pagini.

Vre-o câteva teme tratate și citit în foiletonul al treilea: Cum să cumpărăm cadourile? Cum să cetim în familie? Cum să ne obișnuim cu o lectură bună? Ce părere să avem despre pianele aristocrate? Cum să călătorim? Cum să ne păzim de lux? Cum să îngrijim monumentele dela țară?

Pe lângă lista de mai sus adlogăm încă câteva broșuri: concertele populare, icoanele din odaie, casa dela țară, Muzeul viitorului, Despre bisericile protestante, Arta dela țară și conducătorii țărănilor, Proprietatea literară ne privește pe toți, Culori originale pentru stofă, Cum a găsit

unul frumșetea orașelului său, Grădina casei, Concertele tinerei, Cântecele pentru copii, Piase teatrale pentru diletanți (despre broșura aceasta se va vorbi în anuarul »Soc. pentru fond de teatru.«) etc. etc.

Broșurile acestea se vând cu prețuri minimale — 10-20-30, mult, 80 de Pfenici (o singură broșură 80!). Temele sunt tratate astfel încât să poată da mână de ajutor învățătorului sau preotului din sat ca să pună în practică cele experimentate de alții. În multe privințe se aseamănă cu publicațiile altei societăți germane, înființate în 1891, cu aceleași scopuri, dar cu un aparat științific mai greu de urmărit din partea laicilor. (»Coöperativa Gesellschaft« din Berlin).*

Nu va strica să frunzărim broșura, care a apărut în timpul din urmă, în ediție nouă. (Căci fiecare broșură apare în ediție prelucrată, îndată ce s'a înbegățit materialul despre care tratează.) Broșura poartă titlul: *Cum obișnuim pe cetitori cu lectura cea bună?*

Aproape tot ce s'a experiat în privința aceasta e notat cu conștiențiozitate în broșurica de 60 de pagini. Bibliotecarul dela sate va ceti: E o greșală capitală de a întemeia o bibliotecă cu cărți *exclusiv* pentru mințile mai naive și mai marginite, într'un sat unde nu s'a văzut nici un spor în privința lecturii sănătoase. Îndată ce vor băga de seamă cetitorii nivelului bibliotecii — și e desul să se răspândească falma aceasta — biblioteca va vegeta de pe o zi pe alta, neavând cetitori. Deci: stat — biblioteca să aibă cărți din

* Nota. Broșurile acestea sunt mai scumpe și tractează și chestii filosofice. Activitatea acestei soc. ar trebui studiată în special.

toate ramurile și pentru diferiți cetitori, cu cultură diferite.

Dela experiența aceasta autorul trece la altele: recomandă ca model de cataloage cataloagele bibliotecarilor din fabrica lui Krupp, din Essen, sau ale editorului Heinemann din Berlin, etc. Vorbește despre bibliotecarul care are un rol *cultural* pentru întregul lui cerc de activitate. Nu mai este simpla mașină de mal 'naivă, care înregistrează în cataloagele bibliotecii volumele cumpărate sau dăruite, ci e părintele, care îngrijește de hrana sufletească a cetitorilor neexperți pe care i ajută, le recomandă volume pentru gradul lor de cultură și — mai cu seamă — îi primește cu prietenie, ca mai apoi să aibă și ei dragostea să se apropie de el lipsiți de sfială.

Și alte experiențe, cari s'au câștigat din bibliotecile populare: Cu cât se țin mai multe *conferențe publice* din domeniile științei sau ale literaturii, cu atât se citesc cu mai multă plăcere volumele cari tractează temele respective. Deci: dați-vă osteneala și împreunați biblioteca cu curentul sănătos al prelegerilor.*

Altă condiție esențială: cărțile să aibă o înfățișare prietinoasă, legături solide, frumoase și curate. Cărțile acestea sunt celute cu mai multă plăcere. O condiție simplă și pe înțelesul tuturor, dar neluată în seamă de atâtea ori!

Aranjamentul intern al bibliotecii, aflarea ușoară a oricărei cărți, introducerea *seratelor de lectură* și de *discuție*, (experiențele cu muncitorii din

* În revista »Volksbildung« (cultura poporului) a societății pentru răspândirea culturii în popor (Berlin) găsesc date interesante. Un singur conferențiar al societății a ținut 2500 de prelegeri cu schiopicul.

punerea lui Mezöfi e de prisos, căci e imposibil ca un judecător să nu înțeleagă prin scriitori și pe gazetari.

Ședința se ridică la orele obișnuite.

Camera Magnaților.

Ședințele atât de pliticoitare și monotone ale camerei magnaților de data asta au adus o surpriză neașteptată. Vecinicul și aproape singurul opozant serios al guvernului contele Robert Zselénszky prin o propunere a sa a pus guvernul într-o situație neplăcută și eră cât pe aci să primească un vot de neîncredere. Iată cum.

Sub președinția contelui Aurel Dessewffy, contele Robert Zselénszky cere guvernului să înalteze corpi rilor legiuitoare un proiect de lege pentru desființarea jocului pe termen la bursă cu grânele, care pîgubește mult pe sgriculatori. Mai mult chiar, contele prezintă înauși un proiect în senzul acesta, lucrat de el însuși. Proiectul dispune, că burale de grâne și produse sgricole nu se pot înflința decât cu învoirea societății generale a sgriculatorilor. (Országos magyar gazda tági Egy'et) și cu aprobarea ministrului de sgricultură. Jocul de termen va fi exclus. Punerea în aplicare a legii nu va costă nici un ban. În Germania o lege similară a fost făcută și copiată după proiectul oratorului. În Austria încă s'a adus o lege similară și guvernul ungar s'a obligat față de Austria să legiuască în același senz.

Primul ministru Wekerle spune că acest proiect nu ar înalța prestigiul camerei magnaților. Guvernul pregătește o lege în acest senz. Nu ni-se poate spune că nu suntem activi. Contele R. Zselénszky: Asta-i că vrei prea multe.

Wekerle roșgă camera să răspingă proiectul lui Zselénszky.

Atunci urmează o surpriză: La vot propunerea lui Zselénszky întrurește 24 de voturi și contra sunt tot 24 de voturi.

Baronul Podmaniczky cere ca președintele să hoțrască. Președintele Dessewffy vofeză contra și astfel guvernul e salvat cu un singur vot al președintelui.

La discuția asupra legii pentru gratuitatea învățământului mai mulți episcopi unguri constată că legea nu violesză autonomia bisericilor și e importantă din punct de vedere patriotic. După un discurs al ministrului Apponyi legea e adoptată.

ALEGERILE DIN STATELE-UNITE.

WILLIAM TAFT.

Republicanii celor douăzeci și cinci state ale uniunii americane au pus candidătura lui William Taft, actualul ministru de război, la președinție. Taft e acum unul din're cei mai populari bărbați politici din America și alegerea lui e considerată ca sigură. Asupra persoanei lui Taft, un ziar italian publică un articol din care extragem următoarele:

Dimensiunile corporale ale lui Taft au ajuns proverbiale. O gazetă umoristică propune ca portarul Casei Albe să fie lărgit pentru ca B'g Bill — cum e poreclit Taft — să poată intra.

Pe vremea când Taft se află în convalescență în Filipine, — era guvernator acolo, — după o boală lungă, a primit o telegramă dela președintele Roosevelt, în care acesta cerea în cuvintele cele mai amabile informații despre starea sănătății guvernatorului.

Taft răspunse: »Merge mai bine. Azi am putut face călare un drum de zece mii în munții Manilae. Iată și o altă telegramă din Washington semnată de ministrul de război Root: »Felicitari. Calul cum îi merge?«

Calul lui Taft se bucură de o îngrijire și iubire specială. În calitatea lui de ministru de război, Taft inspectează, în fruntea statului major, trupele. Într-o caricatură, calul lui Taft e reprezentat cum vorbește, cu capul plecat și cu figura întristată: »Milostiva! De ce să fiu călărit de zece ori dintr'o dată?«

Calul se întoarce atunci spre călăreț și zice cu o îndoială plină de teamă și cu o durere reținută: »Ce ar fi, dacă ai merge cu automobilul?«

Statura uriașă atrage simpatia poporului, fiind că poporul crede că atletul e om sincer și bun. Cine se încrede în ăria lui corporală n'are nevoie de violențe.

De pe când eră în școală, Taft întrecea pe toți camarazii lui în ce privește lupta cu boxul, iocul și dansul.

Înainte de toate, Taft e un om drept. Chiar privirea lui inspiră încredere. Are darul de a plăcea chiar și când tac, ca femeile frumoase. În fășșarea lui exteroară îi arată inima. E om curajos, lipsit de prejudeții. Când vorbești pentru întâia dată cu dânsul, ai impresia că vorbești cu un prieten vechiu. Are figură mare, bărbătească; rade tare, sincer; amabilitatea lui o simți și din chipul puternic cum strânge mâna — o strângere de mână din care mâna prietenului lasă albă,

fără sânge, cu degetele amorțite, dar care totuș înseamnă: »De acum noi suntem prieteni buni.«

Taft e mare iubitor de pace. Ar fi un admirabil ministru de externe. Nimeni nu cunoaște mai bine ca Taft politica externă din Extremul Orient. Roosevelt îl protejază poate numai din motivul că vede într'ănsul singurul om, care are idei clare și precise despre drumul pe care trebuie să apuce America în politica universală, în actualele împrejurări nesigure.

Poporul ține foarte mult la Taft fiindcă îl consideră ca un simbol al unei armonii neturburate.

Taft e vesel și prevăzător. Nu e reformator; el nu va da poporului senzațiile neașteptate. Nu va săvârși fapte neobișnuite, ci drepte. America nu va avea în dânsul un președinte genial, ci un președinte cuminte, practic, respectuos și amabil. Va apăra neînțelegerile. E optimist, om care nu urește și nu se teme, un funcționar în politică.

Firea aceasta și a păstrat-o de când eră judecător, și eră judecător bun. Condamnă pe vinovați, chiar dacă erau milionari. Combătea truștirile și asociațiile cu aceeași conștiințioșitate. Mulți ani de zile a fost combătut de partidul muncitorilor și poate că va fi combătut de acesta și în viitor, căci dânsul a fost înălul judecător american care a pedepsit indemnul la grevele cari au oprit circulația pe multe linii americane.

Cariere politică l-a deschis o falma nepărtinirii serioase și neînduipocate. America, după ce se silișe în zadar multă vreme să înfrângă revolta eternă din Filipine și să biruiască pe Aguinaldo, hoțărî într'o zi — după ce se obosise de a mai trimite vase, tunuri și ofițeri în insule — să trimită acolo un om, care s'ar pricepe, nu să ducă războiu, ci să facă pace. Președintele Mac Kinley se sfătui în privința aceasta cu Day, președintele tribunalului suprem.

— Spune-mi Day, ce să fac, zise, el — am nevoie de un bărbat credincios, cinstit, de un om care să impună respect.

— E unul — răspunse Day — îl cunoști! E William Taft!

Dar Taft nu voia să știe de așa ceva. — Eu cred — zise el — că noi n'avem nevoie de Filipine.

În urma acestor cuvinte, negreșit că ar fi trebuit să căză din combinație. Dar Mac Kinley stăruia în voința lui și dete voie lui Taft să făgăduiască Filipinilor autonomia. Taft socoti că așa e bine și luă asupra și greua însărcinare.

Taft înfrânse revoluția nu prin arme, ci cu dreptatea. Și aci a făcut pe judecătorul și a câștigat repede iubirea poporului, care până atunci

orașe în privința aceasta), propaganda lecturii sănătoase prin cazărmi, (în Austria, în Franța, în sălile de gardă) prin temniți, prin spitaturi și sanatorii, înflințarea bibliotecilor pentru copii, introducerea copiilor, după e au terminat școlile, în bibliotecile publice, ca să se știe orientă, (America) sălile de lectură pentru tineret, sălile de lectură la sațe, sălile de lectură pentru servitoare, iarna, în orașele mari, cumpărarea cărților nevândute, dar valoroase, cari zac în magaziele editorilor, ajutorarea statului... Câte teme și câte comentarii folositoare pentru un bibliotecar conștiințioș!

Urmează o sumă respectabilă de adrese: bibliotecii populare leștine, societăți, cari se ocupă cu răspândirea cărților, condițiile în cari le răspârdesc, (*»Deutsche-Dichter Gedächtnis-Stiftung«* cumpără volume »en masse« și le răspândește gratuit, *»Gesellschaft für Verbreitung von Volksbildung«* publică lista cărților, cari se vând anti-cvaric în ea, precum și condițiile foarte favorabile, în cari leșgă cărțile după un procedeu special — în scoarțe dermatoid; — etc.) revistele, cari se ocupă în special cu răspândirea lecturii sănătoase și încă alte zeci și zeci de întrebări.

Se adună mai apoi date statistice. După cum nu poate exista astăzi nici un ram al vieții noastre intelectuale-sociale fără de statistici, — astfel nici bibliotecile populare nu vor putea lucra cu succes fără de aceste înținerări utile. Un alt scriitor, citit, judecă astfel: »Dacă în bibliotecile populare din Germania nordică și sudică, din Elveția, din Austria și din Transilvania se citește mai mult același scriitori și dacă scriitorii se numesc Freytag, Spielhagen, (etc.) trebuie să salutăm faptul

acesta — desigur — cu bucurie«. Dar de unde s'a ajuns la constatarea aceasta?

Din zecile și sutele de statistici, cari au fost prelucrate de societățile speciale.

Dacă se observă scrierile unul scriitor, care nu merită, care strică gustul publicului — și asta din datele statistice existente — societățile se îngrijesc să contrabalanseze influența lui stricăcioasă. Dacă o carte n'a avut succesul dorit, se încearcă din nou societățile să o recomande în revistele lor speciale, cari se răspâdesc în mii de exemplare prin toate cătunele.

La sfârșitul broșurii se află o literatură specială — bibliografia cunoscută autorului cu privire în bibliotecile populare. Cel care vrea să studieze mai departe, temelnic, conștiințioș, are un izvor nesecat de volume și de broșuri speciale.

Namă! așa se poate ajunge o înaintare în direcția bibliotecilor populare. Namă! așa se pot culege roade bogate pe urma adevăraților bibliotecari și a adevăratelor societăți culturale.

Ab uno disce omnes.

În spiritul acesta sunt scrise și celelalte broșuri, cu alte orizonturi de activitate dar pe aceeași platformă a altruismului și a idealismului.

După cum ne-am convins — toată mișcarea aceasta e pornită cu puteri unite. Societățile pentru cultura poporului german s'au înflințat — partea cea mare — pe timpul înfloririi naționale în primul an după războiul din 1870/1. De atunci începând lucrează mână în mână și câștigă adeeranții tot mai mulți.

Am voit să fac cunoscută activitatea societății

»D., ca să lasă la iveală cu mai multă claritate lipsa unei astfel de directive în sinul nostru. Va fi bine — și sunt sigur că se va întâmpla — ca societățile noastre existente să și procure publicațiile societăți germane, să între în legături intime cu conducătorii ei și să adopte ce e bun și sănătos în sinul societăților acestora.

Firește se va mări sfera noastră de activitate, va fi lipsă de tot mai multe brațe și condeie, se vor creă însă nouă și nouă venite și pentru societățile noastre, cari vor remunera după merit munca întrebuițată.

Își va tăia cale și în mijlocul nostru părerea că a face propagandă cinstită pentru răspândirea culturii în popor e o politică tot atât de cuminte ca ori și care mistune culturală în parlament, în străinătate sau în domniul literaturii proprii zăce și că a fi bibliotecarul conștiințioș al unui oraș sau al unui orașel e tot atât de onorific ca orice post cinstit.

Am fost de față la adunarea de constituire a societății »Dürerbund« — secția Lipsca. În sala cea mare a societăți artiștilor — *Künstlerhaus* — un public din toate straturile societății: dela profesorul universitar, îmbrățnrit în muncă, până la studentul universitar, dela neguștorul bogat până la negustorașul modest din mahalalele orașului. Sala gemea de lume. Au venit toți să asculte și să urmeze sfaturilor comitetului central.

Avenarius, președintele, s'a suit pe catedră și a vorbit timp de 2 ceasuri despre planurile societății. Nici un murmur, nici o șoaptă, deși eră

fusese mereu nelndreptățit. Poporul îl numia »Cel sfânt« și sărbătorii pe omul acesta puternic, care se amesteca, fără nici o ceremonie oficială, printre popor și era totdeauna gata să a-pere dreptatea fără considerație de persoane.

De atunci, Taft a devenit omul de încredere al republicii. El a cucerat, în înțelesul cel mai strict și cuvântului, lumea toată în tot felul de misiuni politice și totdeauna a avut succes. A fost de trei ori în Extremul Orient și de două ori în Europa.

A vorbit cu Mikadul, cu țarul, cu împăratul Chinei.

E un adevărat misionar al păcii. Prezența lui potolește mânia, ca unt-de-lemnul valurile mării. Nu există nimic mai »american« ca acest judecător spiritual, bun, greu de 180 kilograme, dar care totuși se mișcă sprinten; și care călătorește în favoarea păcii.

De astădată însă călătorește pe propria-i socoteală. De patru ani de zile duce viața neobișnuită și fantastică a unui candidat la preșidenție. A străbătut peste opt mil de mile, a ținut peste 150 de discursuri, a lăsat parte la 90 de banchete; a fost fotografiat de 10.000 de fotografi, iar pe plăcile cinematografice apare de nenumărate ori.

Pe când era judecător, o firmă americană i-a oferit postul de avocat și el, garantându-i un venit anual de 50.000 de dolari. Ca judecător, Taft avea o leasă 6000 de dolari.

»Domnilor« — răspune Taft — »pe lume sunt lucruri mai prețioase decât banii«.

Din România.

Delimitarea fruntarilor despre Prut. O comisiune din partea guvernului răsesc a sosit în Capitală, pentru a regula fruntarile dintre România și Rusia pe linia Prutului.

Comisiunea se compune din d-nii colonelii de stat-major Domeluncsen și Niculce Medzwastzky.

Guvernul român a numit o comisiune care va lucra împreună din domni inginer inspector-general Arghel Saligny; general Ionescu, directorul Institutului geografic al armatei; locot-colonel Râmniceanu și maior Colarie.

Ambele comisiuni au lucrat zilele acestea la ministerul afacerilor sub președinția d-lui Saligny.

o căldură de nesuportat. Îmi veneau în minte unele din adunările noastre culturale, când se ridică pe la mijlocul sălii o mare parte a doamnelor noastre ca să părăsească sala, conștii că nu împedobit destul adunarea cu prezența lor. (Conștat numai, nu învinuiesc). Aici, chiar doamnele erau cele mai entuziaste în propaganda ideilor socialiste.

Și nici un discurs fără de folos! Nici o frază, care să-ți dea motiv să zici: Omul ăsta vrea să se arate în public! Totuși, dar absolut totul: la obiect... sachlich... sachlich... sachlich.

Mal avem să învățăm dela alții. De ce să nu o facem? Să nu fie prea târziu astădată...

Lipsca, Iunie 1908.

Sentințe.

Nimic nu arată mai clar caracterul unui om sau al unei națiuni decât modul, cu care femeile sunt tratate. Considerațiunea și respectul către femei e măsura progresului unei națiuni în viața socială, căci pe genunchii lor se formează tot ce este mai bun, în fine un om onest și o femeie onestă.

Herder.

Oamenii vor fi totdeauna cecece va plăcea femeiei.

Jean I. Rousseau.

Cătră cetitori!

Adresăm un nou apel abonaților, cetitorilor și amicilor noștri, și îi rugăm cu toată insistența să binevoiască a-și reînnoi abonamentele, a-și achita restanțele și a îndemna și pe alții să aboneze.

Sunt atât de mari sacrificiile împreunate cu necesitățile unui organ de publicitate zilnic încât e imposibil ale face față cu un stoc de abonați rău plătitori ori neglijenți.

Mai adăugați la acestea și persecuțiile fără sfârșit a proceselor de presă și întrebați-vă apoi, dacă este cinstit, dacă e național și scuzabil lucru, să nu-ți plătești abonamentul tău la vreme și prin neglijența și ușurința ta să stângenești existența ziarului, pe care îți este drag să-l citești și pretinzi că-l sprijinești.

Ar fi într'adevăr foarte edificator să publicăm pomelnicul celor mulți și mari naționaliști, cărora vecinic tot cu rugări, provocări și apeluri suntem siliți să ne adresăm pentru plata abonamentului și în cazurile cele mai dese și acestea rămân fără rezultat.

Acum la începutul noului semestru deodată cu deschiderea de abonament mai nădăjduim că nu facem lucru de prisos, rugându-i pe domnil restanțieri să binevoiască a-și achita restanțele.

Abonament nou deschidem

pe un an	24 cor.
„ 1/2 „	12 „
„ 1/4 „	6 „

Pentru lunile de vară, abonații noștri își pot schimba adresele, ziarul li se va trimite unde vor, dacă ni-se aduce aceasta de cu vreme la cunoștință.

Reforma electorală pe baza cadastrului național.

O convorbire cu un deputat român.

Ziarul »Pester Lloyd« publică o convorbire foarte interesantă cu un deputat român asupra vederilor partidului național asupra acțiunii pretinsului partid moderat existent doar în mintea lui Moldován și alți ortaci ai săi și în dorințele guvernului.

Expunerile deputatului român care nu este amintit cu numele, dar care de bună seamă e unul din membrii cei mai marcanți ai partidului, (bănuim că dl Vaida), privesc două chestiuni foarte importante, cea dintâie a »partidului moderat« și a doua a reformei electorale. În privința celei de-a doua chestiuni, vederile deputatului român prezintă un interes și o însemnătate deosebită și dovedesc o amănunțită cunoaștere a soluțiilor date chestiei naționale în Austria. Nu șovăim să spunem că acestea sunt singurele vederi juste și dau singura soluțiune potrivită a reformei electorale așa cum o cer nu interesele noastre numai dar și echitatea de a nu jigni interesele nici-unuia din popoarele interesate la marele proces național.

Iată expunerile deputatului nostru: În fața primejdiilor pe cari le cuprinde reforma

electorală inevitabilă guvernul a făcut demersuri pentru a căuta aliași în tabăra naționaliștilor nemaghiare. Aceasta din două motive: întâi pentru a putea prezenta în sus (coroanei) o reformă electorală cât se poate de puțin radicală, invocând învoirea naționalităților, și al doilea pentru a putea produce prin câțiva dezertori din partid o desbinare în sânul partidului național.

Deoarece românii alcătuiesc contingentul cel mai puternic, experimentele se fac întâi în tabăra lor. Trei foi cari se porecesc pe sine »românești« dar cari stau în leafa guvernului »Lumina« din Budapesta, »Ungaria« (Cluj) și »Telegraful Român« (?) din Sibiu — strâng cu derabana aderenți pentru noul partid românesc »moderat« și afirmă că acțiunea condusă de unul din fiii lui Vichentie Babeș, ar fi adus deja roade, căci deputații dr. Teodor Mihali și Vasile Lucaciu ar fi declarat că vor intra în partidul »moderat«. Este caracteristic pentru felul cum acțiunea se înscenează, faptul că dr. Babeș publică în numitele ziare articole, polemice, broșuri, atacuri și răspunsuri la ele fabricate în regie proprie, dar firește iscălite totdeauna cu alte pseidonime.

Nu mai trebuie să amintesc că toată acțiunea asta nu găsește nici un răspuns în sânul poporului românesc care nici nu cunoaște pe actorii ei. Poporul în întregimea lui ține neclintit la programul național fixat în 1895. Glasurile de ademenire ale agenților guvernului vor răsună în pustiu precum vor rămânea zadarnice și silințele guvernului de a înduplecă pe croați să facă un compromis pentru a-și descotropi măcar un flanc de vrajmași. Și mai puțin norocoase silințele de a găsi un aranjament cu socialiștii.

Românii stau pe punctul de vedere al votului universal, egal, secret și comunal pe care l-au cerut încă în proiectul de adresă. Dacă ei încă nu au dat în vileag concepția lor în amănunte, aceasta se face pentru explicabile motive de tactică. Ei nu-și vor putea preciza atitudinea față cu amănunte decât când proiectul va fi prezentat camerei. În orice caz suntem însă convinși că arondarea cercurilor e cel puțin tot atât de însemnată, dacă nu și mai însemnată decât însăși reforma electorală. O pace definitivă cu naționalitățile nu se va produce însă decât atunci când listele alegătorilor vor fi întocmite pe baza cadastrului național. În același cerc electoral să nu se aleagă deputați de diferite naționalități, ci fiecare națiune să aleagă în alt cerc, așa cum se face după noua lege electorală în Moravia. Atunci orice ceartă națională la alegeri va fi înlăturată. Fiecare alegător va putea vota pe conaționalul său. Temerea că atunci prin puternicile blocuri de națiuni nemaghiare în Ungaria se va produce o majoritate nemaghiară e nefondată.

Și mai e de observat că în cazul acestui aranjament pașnic al luptei naționale, ar înceta și legătura atât de puternică, lupta pentru drepturile de limbă ce unește azi naționalitățile într'un întreg solidar. Atunci s'ar împune chestiuni politice, economice, so-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás mester de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmură, granit, soyal, labradar etc., din pietre de mormânt magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsua-u. nr. 21.** Telefon 652.
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bănapatak.

ciale cari ar provoca nouă grupări și nouă partide și națiunea ungurească tot nu și-ar pierde rolul ei de supremație.

Intocmirea listelor electorale pe baza cadastrului național este încă bine înțeles, o dorință evlavioasă (pium desiderium)! este însă cert că o pace definitivă și sănătoasă nu este cu putință decât în felul acesta.

Și la noi s'ar putea ivi o afacere Wahrung, sau poate ar veni prilejul de a se încheia un nou compromis economic cu Austria. În cazul dintâi grupările de partid s'ar face după lozince liberale și clericale, în cazul al doilea după lozince agrare și mercantile și industriale, eventualități cari exclud temerea unei majorități compuse din naționalități.

Partidul național va închina vacanțele mai ales lucrărilor de organizație. Când ministrul internelor contele Andrássy răspunzând unei interpelări a deputatului Baza spusese că i cu neputință de-a opri pe socialiști de a se organiza, pentru că atunci s'ar putea să i abată unui guvern să oprească bunăoară și organizarea partidului kossuthist, atunci el a rostit sentința de casație și asupra ordonanțelor lui Hieronymi și Perczel. Și de fapt poporul românesc nu și bate capul cu ordonanțele acestea și nu va înțelege ca un guvern să i ia dreptul cardinal de-a să organiza ca partid politic, mai ales că astfel de lucrări de organizație scapă controlului de stat.

Din străinătate.

Criza ministerială sârbească. Delegații celor două partide radicale au continuat negocierile. Radicalii tineri stăruiesc ca după votarea convenției comerciale austro-ungare să se facă noi alegeri.

Radicalii bătrâni au făcut tinerilor radicali nouă propuneri. Ei cer ca aceștia să nu se împotrivesc votării convenției comerciale cu Austro-Ungaria și să voteze bugetul fără apanagiul votat prințului moștenitor. După aceasta sesiunea s'ar încheie și până la toamnă s'ar pregăti un proiect de reformă electorală. Tinerii radicali ar dobândi în noul cabinet trei portofolii. Să nădăjduiește că tratativele vor avea rezultat multămitor.

O întrevedere a împăratului german cu țarul. În zilele acestea o mare senzație a străbătut presa universală: împăratul Wilhelm va avea peste câteva săptămâni o întrevedere. Să spunem chiar amănunte: La ambasada germană din Petersburg ar fi sosit deja un număr de pachete cuprinzând o parte a toaletei împăratului. Dacă știrea s'ar fi adevărată, de sigur că ar fi o senzație extraordinară și ar fi fost merită să schimbe noua constelație internațională creată de întrevedere de la Reval.

Știrea însă să desminte și combinațiile ciădite pe baza ei subredă sunt spulberate.

Celace rămâne din falma asta ieste că împăratul Wilhelm va vizita pe regele Norvegiei și pe regele Svediei. Întâlnirile vor avea loc prin 3-6 August.

Țarul încă să va întrevede cu regele Svediei dar nu să va întâlni cu împăratul Germaniei.

Situația în Persia. În timp ce din partea Rusiei se aruncă în public versiunea că totul s'ar fi liniștit în imperiul persan, pe de altă parte însă sovesc la Londra știri din ce în ce mai îngrijitoare. Trupele jumătate înflăcăzite, comit fel de fel atrocități, imediat ce li se prezintă ocazia.

Știrea de asediu e declarată în întregul cuprins al imperiului. Oamenii nu se pot întâlni nici chiar în case particulare fără învoirea stăpânirii.

Interesante sunt în această privință declarațiunile făcute de Mahmud Kahn, fost ambasador al Persiei la Berlin, iar actualmente permutat în aceeași calitate la Londra.

Mahmud Kahn a fost președintele primului parlament persan și e deci în măsură să cunoscă în chip exact toate amănuntele situației.

Parlamentul dizolvat, declară Mahmud Kahn unul redactor al ziarului »Berliner Tageblatt«, a comis nenumărate și neertate greșeli în timpul existenței sale de două ani. Neapărat, adaugă Mahmud Kahn, vicțiile aceste ale parlamentului trebuie puse pe seama vicliilor sistemului nostru electoral.

Cu toate acestea, parlamentul a știut să pună orânduirea în bugetul Statului; a știut să prețuiască libertatea cuvântului, și mai cu seamă, a știut să ridice nivelul național al poporului persan.

Că în toate celelalte chestiuni, parlamentul a avut o atitudine demagogică și deșantată, se datorează la două cauze: în primul loc a fost permanentă nevoe de bani; apoi, opunerea Șahului care se afla cu totul sub influența rusească, opunere, care câte odată a fost activă, câte odată pasivă.

Ca stătuitor rai al Șahului trebuia să numărăm, în primul loc, pe secretarul intim al acestuia, un rus cu numele de Șapsal și în al doilea loc pe maiorul rus Liachow, comandantul brigăzii de cazaci.

Acesse două personaje, în unire cu câșt-va reacționari indigeni, au pus în scenă larma trecută lovitura de Stat, pe care l-au repetat acum cu mai mult succes.

Ambasadorul persan prevede că constituția nu mai poate fi înlăturată în Persia, iar dacă Șahul ar decide cumva altfel, s'ar dezlănțui în imperiu un cumpăt război civil, în care ar juca un mare rol și principele Sill es Su'tau.

Ca preludiu al marilor reforme proiectate în Persia, se impune după Muhamed Kahn, un mare împrumut internațional. Împrumutul acesta n-are însă sorți de izbândă, fără constituirea unui consorțiu de administrare și încasare. Kahn, se așteaptă, în privință aceasta, la cele mai mari sacrificii din partea țării sale.

Declarațiunile acestea ale lui Kahn au produs o impresie colosală și e foarte probabil că părerile sale asupra Rusiei să i facă să piardă locul său în diplomație.

Un amiral rus la Sofia. Amiralul rus Ci-vinski a sosit la Sofia pentru a se prezenta prințului Ferdinand. În onoarea lui a avut loc un banchet la care a luat parte și personalul agen-turii diplomatice.

Mișcarea culturală.

Despărțământul XI. în Blaj. Comitetul despărțământului XI din Blaj al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, convoacă adunare cercuală ce se va ține la 12 Iuliu n. 1908, sâmbătoarea sfintilor Apostoli Petru și Pavel, în Crăciulul (lângă Blaj).

La 7 ore dim. participare la sf. liturgie în bis. română gr-cat.

După sf. liturgie adunarea în școala română cu următorul program:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.

2. Raportul comitetului și al casierului despre anul 1907/8.

3. Alegerea alor 3 comisiuni, a) pentru censurarea raportului comitetului, b) pentru censurarea raportului casierului, c) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.

4. Disertațiuni: a) Nutrirea vitelor de Ioan Malor, provizorul domeniului metropolitan; b) Urmările rele ale beției de Iosif Mărian, învățător în Bucerdena grănoasă.

5. Raportul comisiunilor de sub 3.

6. Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală.

7. Eventuale propuneri.

8. Alegerea alor doi membri pentru verificarea protocolului.

9. Închiderea adunării.

Seara se va da o reprezentație teatrală după care va urma dans.

Adunarea fondului de teatru în Oravița. Cetim în »Progresul« din Oravița: Comitetul pregător al festivităților, ce se vor aranja la 28, 29 și 30 August c., din prilejul adunării generale a Fondului de teatru român, este în plină activitate. Incurând vom publica întreg programul. Cu ocazia acestei serbări nădăjduim a găzdui multă lume românească în pitorescul nostru orașel.

În memoria lui C. Porumbescu — scrie »Progresul« — s'a serbat cu mare pompă și în biserica românească din Satul-nou, la inițiativa Agenturii Asociațiunii, cu care ocaziune s'a celebrat părătas, cântând corul român între altele și o frumoasă compoziție de regretatul C. Porumbescu, iar preotul Cornel Mircea a rostit o predică ocazională, în care a scos la iveală neperitoarele merite ale genialului nostru compozitor. Inteligența română și mulțime mare de țărani au fost de față la părătas.

— La Turnu-Severin încă a fost comemorat compozitorul C. Porumbescu cu un parastas în catedrala Gracescu, la care a vorbit profesorul dr. St. Nanul despre »muzica, ca mijloc de socializare a sufletului«, iar seara soșietatea »Dina« a cântat cu evlavie numai compoziții d'ale dulosului nostru cântăreț. Însfârșit profesorul Paulianu, dirigenul corului »Doina«, a arătat și apreciat viața și operele marelui nostru compozitor.

Lupta în comitate.

Lucruri rușinoase în Baia de Criș. Cetim în »Libertatea«: la urma recursului Românilor, judecătoria administrativă a nimicit alegerea voluntică dela Baia de Criș, și în zilele acestea a fost nouă alegere.

Mulțămită pleacăclunei, ce o dau preoții Tisu și Indrei din Cebea și încă vre-o câșt-va, solgăbirăului, — lista românească a căzut și acum.

Preoții aceștia nici habar n'au de cauza românească, ci numai de gheșeturile și punga lor!

Dela comitatul Sibliu. Comisiunea administrativă a comitatului Sibliu și subcomisiunile ei șiu ședință lunară la 8 Iulie n. (Mercuri) la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

NOTĂȚI.

ARAD, 4 Iulie n. 1908.

— Manevrelor mari. Manevrelor mari, precum se anunță din Viena se vor ține în Ungaria dela 14 până la 18 Septembrie. Contingentul trupelor cari vor participa va fi de 100,000. Încât va permite terenul anul acesta se vor face mai mari operațiuni de cavalerie. Comandantul oastei va fi baronul Albori și Fiedler inspector de trupe. Vor forma două armate, fiecare cu câte două corpuri și cinci-șase divizii.

— Ministrul de externe la academia consulară. Se anunță din Viena: La examenele de ieri știnite la academia imp. și reg. consulară s'a prezentat și ministrul de externe baronul Aehrenthal ascultând examenul din studiul economiei naționale și a politicii comerciale. Ministrul și-a exprimat satisfacțiunea sa asupra rezultatului examenului.

— Alteța Sa arhiducele Leopold Salvator — scrie »Telegraful Român« — a împlinit vizita Excelenței Sale arhiepiscopului și metropolitanului

nostru Ioan Mețianu, Miercuri după amiază, la orele 4 și trei sferturi, Alieța Sa Imperială și Regală a stat la înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Metropolit cam treizeci de minute. De la Escelența Sa, de care s'a despărțit în mod foarte cordial, Alieța Sa a plecat, în trăsura proprie, cu care venise la reședința arhiepiscopescă, la casarma artileriei, unde a stat inspectie. Alieța Sa Imperială și Regală a regretat mult, că așteptat fiind la cazarmă, nu poate să viziteze și frumusețea noastră catedrală.

— **Obrăznicie.** Abonatul nostru Nonic Man din Aboșgáfalva ne scrie că funcționarul dela oficiul poștal din localitate a refuzat în două rânduri să-l primească mandatul poștal adresat *românește* spunându-i, că »acuma-i magyar világ și nu umbli scrisoare românească«. Aceasta firește e o obrăznicie de-a funcționarului ungar, căci nu există o lege sau ordonanță care să oprească limba românească și ea e în cele mai multe locuri întrebuințată de români.

— **Nou avocat.** În 30 Iunie sf. n. a trecut cu succes examenul de avocat la tabla reg. din M. Oșorhei domnul *dr. Ludovic Clato*, fiul regretatului avocat cu același nume. După cum suntem informați dl Clato se va stabili la Alba-Iulia.

— **O păreche regală în Balon.** Din Stuttgart se anunță că părechea regală de Würtemberg a sosit ieri înainte de prânz la Friedrichshafen, iar după prânz s'a urcat în balonul dirigibil al contelui Zeppelin, cu care a parcurs o distanță mai lungă. Aeroplanul a funcționat de minune. Publicul asistent a făcut entuziaștii ovășii părechii regale.

— **Un glonț rătăcit în Vulcan (Iargă Dava)** fiul negustorului *Salomon* a ucis cu un glonț de revolver pe *Moses Perl* calfa în prăvălia tatălui său. Perl a fost găsit mort iar tinărul Salomon alături de el cu revolverul descărcat. Nimeni nu a fost martor la scena asta și Salomon afirmă că a puscat pe Perl din nabăgare de teamă.

— **Unde nu-ți fierbe oala...** În Petroșeni minerul *Vasile Kremer* se încălăra se la ceartă cu stăpânul casei unde locuia, cu *Gheorghe Crișă*. Din ceartă ajunseră la pâr. Văzând a easta Petru Senteșnic, și el miner, sări să-i despartă. Kremer înfuriat de smestecul lui, luă un topor și-l lovi cu stăla tîrie în cap, încât Senteșnic căzu mort în pământ.

— **Desființarea pedepsii cu moarte în Franța.** Camera franceză dezbate acum proiectul pentru desființarea pedepsii cu moarte. Deputatul *Joseph Reinach* este pentru desființare și înlocuirea ei cu muncă silnică pe viață. El explică creșterea criminalității cu înfînderea alcoolismului. Au vorbit mai mulți oratori pentru desființare. Discuția a fost amânată.

— **Complicele lui Husz Abrahám mort.** În temnița dela Aiud a murit în noaptea de 29 Iunie Ioan Mihalca, complicele jidanului Abrahám. Mihalca fusese și el judecat la ștreang, dar dovădindu-se că n'a fost decât o uneslă a fiorei sului jidan, a fost grațiat. În temnița se îndeletnicise cu meseria de croitor, dar încurcând a fost repus de o boală urticasă. Dorința cea mai de pe urmă l'a fost să bea bere și să mănânce prune uscate, l'a implinit. Soția și copilul lui Mihalca au fost încunoștințați telegrafic despre moartea lui. N'a venit însă nimeni la înmormântare. Mortul a fost înscos în groapă numai de preotul și de doi păzitori de temniță. Așa să părăsască toți cari să întovărășesc cu jidanii, — dar Dumnezeu să-i lerte.

— **Focul dela opera din Berlin.** La palatul operii din Berlin ieri s'a declarat un incendiu primejdios. Focul s'a iscat dimineața la 8 de-asupra sălilor de concert. În scurt timp însă toate trupele de pompieri ale Berlinului au fost la fața locului. La ora 1 după prânz primejdia a fost înălturată. Focul nu s'a întins în înuntrul operii. Pagubele nu sunt mari din cale afară. Focul s'a născut probabil prin imprudența unui muncitor de pe coperiș unde să făceau reparații.

— **Un violent incident în Târgul-Frumos.** Un puternic foc a izbucnit Miercuri la orele 2 d. a. la proprietatea d-nei Ecaterina Trancu din str. Cuza Vodă, Târgul-Frumos (România).

Alimentat de vânt, incendiul se întinse la casele d-lor Garabet, Oh. Ionescu, V. Brănișteanu, Const. Perju, Pincu Segai, preotul Voicu, Georgescu, Maria Tiserman, etc. Pompierii din Târgul Frumos fiind prea pușini, au sosit cu tren special, două posturi din Iași. Pagubele se ridică la 300 mil lei. Mai mulți arendași de prin pejur au venit în ajutor cu pompe și sacaie. Au ars cu totul vre-o 13 case, multe ale unor oameni lipsiți de mijloace. Un cal a fost ars, victime omenești n'au fost.

— **Scoaterea vaselor înecate.** Împedecarea altora de a se mai scufunda. — *Dr. Heillinger*, deputat austriac și consilier comunal al Viennei, a născocit o mașină, care prin ajutorul gazului ce face din apa descompusă printr'un curent electric, poate ridica la fața spei vase înecate. Tot prin acest mijloc poate împedeca vasele ce sufer spărături de a se scufunda.

Se vor face experiențe la Berlin.

— **Expoziția Palestinei.** La Birmingham se pregătește o expoziție a Palestinei. La Bingley Hall va fi o hartă a Palestinei, mare de 18.000 de picioare pătrate, copiată de dl Bernasconi de pe harta lui W. Armstrong secretarul fondului de cercetare a Palestinei.

Va mai fi un model al Ierusalimului vechiu, făcut de *Dunbreck* pe întindere de 144 picioare pătrate, alcătuit din un milion de bucățele de lemn și care a cerut muncă de 25 ani. Va fi și un model al templului al dolcei, cu chivotul legel și cu grădina mormintelor. Vor fi locuinți vechi evreiești și industrii răsăritene, se vor arăta lucrând. Vor fi platurii vechi, care vor arăta ca pe vremea statului evreesc. Vor fi mobile, haine, antichități, colecții de plante, etc. Se va putea vedea ce fel putea fi atelierul de tâmplărie al lui Iosif Arabul, va sta înaintea ușei și femela răgnind grăul ca în timpurile biblice.

— **Cea dintâu statuie a lui Heine în Germania.** Cât țărățul iubirii n'a ispițit nici după moarte cetezanța sa de a-și bate joc de încapățirarea germană. Deși cea mai luminoasă fiică ră în vâpșia literaturii germane, îngustimea de spirit încă nu i-a îngăduit o statuie. Câte prejudecăți au avut să înfrunte cel vre-o câțiva entuziaști, cari au reușit să-l așeze bustul în amșambra teatrului din Düsseldorf, orașul său natal. Publicul însă și azi își întoarce privirea când trece pe lângă bustul »clinicului iudeu«. Un adorator al poeziei lui Heine, artistul declamator *Denny Gürtler*, a oferit mai multor orașe din Germania câte o statuie de-alul Heine, dar pretutindeni a întâmpinat urechi surde. Intrătat de nereușita pioaselor sale intențiuni și neputându se împăca cu gândul că pe pământul marelui Germane să nu fie un petecel de câteva zeci de coști unde să se poată înălța statuia celui mai scântelelor spirit al literaturii universale, — a cumpărat spre scopul acesta un mic teritoriu între statele Coarshausen și Bornich, pe care se înălță piscul Loreley. Statuia lui Heine va privi — de pe sceasta înălțime — senină văzduhul german și de pe fruntea ei de bronz se vor reșfrange aceleași raze ce-au arit într'un minunat amurg părul zinei Loreley. Aceasta va fi cea dintâu statuie a lui în natura liberă. Fantoma lui translucentă va suprima în colțul buzelor un zimbet satiric inteligent la adresa poporului său iubit..

— **Fabrică distrusă de trăsnet.** Roma, Miercuri noaptea din cauza unui trăsnet, un incendiu a izbucnit în fabrica de țesături de bumbac Cottonificio Bergansco din Piedimosa. A treia parte a clădirii cu mașinările și cu aparatele au fost distruse. Fabrica eră asigurată. Pagubele sunt foarte însemnate. 700 de lucrători se găsesc fără de lucru.

— **Un milion de dolari agonisți în pușcărie.** Un mechanic din Boston, anume *C. P. Graves*, condamnat acum sunt 19 ani pentru omor dubiu, a știut să întrebuințeze bine timpul său. În timpul »șederii« sale el a inventat o perfecționare la mașinile de cusut pe care a vândut o unul sindicat pentru un milion de dolari. Inventia lui e o simplificare a mașinei mărește iușeala și rezistența mașinei în mod simțitor.

— **Matzky Károly**, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Felurimi.

Din viața lui *Alexandru cel mare.* Un pictor renumit a fost încredințat cu lucrarea portretului lui Alexandru cel mare, în mărime naturală. În nisulnța lui de a l scoate în mod demn în relief pe eroul macedonean, pictorul avea de bătut unele greutăți, cari ar fi stricat perfecțiunea operei sale. Alexandru cel mare avea adică pe frunte o tăietură mare de sable. Articulul raștom în sine: »Dacă voiu face să apară în portret tăietura de sable, atunci i stric fața acestui domnitor, iar dacă o fac neaparată, atunci chipul nu va fi fidel«. Ce e ce făcut? Atunci de odată li veni o idee fericită. Pictă pe regele adăcă în cugete, cu capul plecat pe o mână, așa că degetul arătător al mâinei se acopere tăietura. Apucătura aceea a părea în portret foarte firească și reințenșionată. Astfel privitorii nu puteră descoperi tăietura.

Adeseori ar fi bine ca să urmeze și unii oameni spucătura aceasta, câtă d chipul de acoperi unele defecte ale lor — cu degetul arătător, ca să nu-și scoată la iveală defectele și slăbiciunile în fața celor ce nu le volec binele. Și dacă degetul arătător nu ar ajunge, să întrebuințeze mâna întregă, ba chiar și amândouă!

trad. Ifigenia

Economie.

Adunarea de constituire al Institutului »Codrul« în Buteni. Fondatorii Institutului »Codrul« din Buteni au fixat pe 12 Zile c. adunarea generaă de constituire a Institutului.

Expoziție în Serbia. Societatea agrară din Serbia a hotărât să aranjeze o expoziție de piscicultură, viticultură și agricultură, care se va deschide, în luna Septembrie la Belgrad.

Se vor expune pești din apele de sud ale Serbiei, diferite instrumente pentru pescuit mline și diverse instrumente și aparate pentru creșterea albinelor, struguri, vinuri și rachuri.

Expoziția aceasta promite ar fi foarte interesantă.

»Casa rurală«. Una din instituțiunile noi din România e casa rurală, cu menirea, să vină în ajutor țaranului la cumpărarea de pământuri. Capitalul fundamental al casei rurale e de zece milioane, împărțit în 20.000 de acții, a 500 lei. De minecă la orele 9 dimineața s'au început subscrierile, s'au încheiat, făcându-se constatarea, că în București s'au subscris acții în valoare de cinci milioane și jumătate, iar în provincie s'au subscris unspre-zece milioane și jumătate. S'a subscris deci un capital îndoit de mare cum se cerea. Semnul, că în România sunt capitale destule de plasat (subscritorii nu puteau să fie decât numai cetățeni români) și semnul, că casa rurală e o instituțiune, în care publicul are încredere desăvârșită.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapeșta

Budapeșta, 2 Iulie 1908

ÎNCHERAREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	21 68	21 70
Secară pe Oct.	17 74	17 76
Ovăz pe Oct.	16 58	16 60
»»» pe Iulie 1908	13 78	13 80

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Grâu	
De Tisa — — —	22 K. 80—24 K. 40
Din comitatul Albei —	22 » 50—24 » 10
De Pesta — — —	22 » 60—24 » 20
Bănățenesc — — —	22 » 70—25 » 60
De Bacica — — —	22 » ——23 » 90
Săcară — — —	19 » 30—19 » 60

Posta Administrației.

Vașladi, Tâmașda. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Oct. 1908.
Dr. C. Centes, Sibiu. Abonamentul Dvoasini cu suma primită azi e plătită până la 1 Iulie 1908.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu. Editor proprietar George Nichin.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 16 Iunie.		1908. 7 Iunie. 14 Iunie.	
ACTIV			
113041707	{ 7946707 Reserva metalică Aur	128201264	127389698
1562317	{ 33595000 " Trate Aur	1809427	1719364
89720502	Argint și diverse monete	66802725	57185725
10461600	Portofoliu Român și Străin	25170049	25610096
20766497	{ *) Impr. contra ef. publice	11999699	11999699
11999840	" " " " In cont curent 17713396 }	15550233	15550233
15871054	Fonduri publice	3230621	3230621
3259121	Efectele fondului de rezervă	5948032	5952969
5877880	" " " amortisarea imob. și material	690449	698351
640450	Imobili	762020	856817
959891	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105424254	105404454
103822184	Cheltueli de Administrație	—	—
—	Depozite libere	4839662	13138676
7558597	" " " & provizoriu	25741755	26479406
23283707	Compturi curinți	396170190	395216109
408825347	Copmturi de valori	12000000	12000000
PASIV			
12000000	Capital	24850121	24850121
22971453	Fond de rezervă	3664810	3664810
3404192	Fondul amortisării imobilelor și material	248625170	247624570
264996490	Bilete de Bancă în circulație	—	—
—	Profituri și pierderi	1605835	1672154
1631028	Dobânzi și beneficii diverse	105424254	105404454
103822184	Depozite de retras	—	—
—	" " " & provizoriu	—	—
—	Compturi curinți	396170190	395216109
408825347			

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

Invățător pentru România.

La școala germană evanghelică din **Constanța** află post un învățător, absolvent de seminar, care să cunoască și limba germană. Va da 30 ore pe săptămână la limba română. Necăsătorii vor fi preferați. **Salar la început 1500 lei și locuință liberă.**

Cererile și certificatele să se trimită la adresa domnului **Ernst Meyer**, pastor evanghelic, **Constanța.**

„ASTRA“ institut de credit : și economii în : **SZÁSZKABÁNYA.**

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și econ. societate pe acții «ASTRA» în Szászka-bánya publică concurs pentru ocuparea unui **post de contabil** dotat cu **salar anual de 1400 cor.** plătit în rate lunare anticipative, tantiemă statutară și cuartir în natură.

Dela recurenți se recere absolvarea unei școale comerciale superioare, cu examen de maturitate, cunoașterea în vorbă și în scris a limbilor română, maghiară și germană; să poată conduce banca și compune bilanțul independent.

Cei cu cunoștința de cartea funduară, spre a putea singur îndeplini intabulările vor fi preferați.

După un an de praxă, întrucât corespunde așteptării direcțiunii, va fi definitizat și salarul i-se va urca la 1600 coroane.

Cererile pentru ocuparea acestui post, cum și certificatele necesare sunt a se înainta subscrisei direcțiuni până la **20 Iulie 1908.** Cel ales are nesmintit a ocupa postul până la **1 August a. c.**

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă.

Kötögép vállalat, Szeged,

strada Iskola nr. 18.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituate de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-te cu deosebire — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețouraturile ilustrate gratis.

AVIZ.

În orașul Karczag, (comitatul Jász-Nagy-Kún-Szolnok) pe linia principală Szolnok-Nagyvárad, cu începutul anului școlastic curinte s'a deschis gimnaziu superior reformat (în anul școlastic curinte se va ține primul examen de maturitate); acest gimnaziu îl recomandăm călduros în atențiunea preștimateilor părinți români, cari doresc pe anul școlastic viitor a-și duce băieții lor să-și poată însuși perfect limba maghiară.

Acest gimnaziu superior, pentru elevii români e mai favorabil decât alte gimnazii maghiare de pildă din: Debrecen, Kecskemét, Szarvas și altele, — din motivul, că aici avem biserică gr. or. unde elevii în Duminicile și sărbătorile prescrise de ministrul de culte pot asista la serviciul divin și pot

a să împărtăși în catechisare regulat, — iar în fine fiindcă în sf. biserică gr. or. de aici serviciile divine să celebrează în limba grecească, — astfel elevii gr. or. ori gr. cath. dela gimnaziul de aici își vor putea însuși întru câțva și limba grecească, — ceea-ce le vor servi sigur de mare ajutor întru studiarea limbii grecească din gimnaziu.

Deci acei preștimate. părinți, cari doresc ași înscrie băieții pe anul școlastic 1908/9 aici, sunt rugați a se adresa la subscrisul carele la dorință se va îngriji de locuință și vipt corăspunzător fie la vreun profesor fie la familii private.

Karczag, 1 Iunie 1908.

Nicolae Popescu,
iparoh gr. or.

Au apărut **Compoziții românești de Tib. Brediceanu.**

Doine și cântece. (Voce și piano.)

CAIETUL I. Foaie verde, foi de nuc. Cântă puiul cucului. Bădișor depărțitor. Spune mândr' adevărat. Vai, bădișă dragi ne-avem. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă Doamne luna 'n nor.

CAIETUL II. Știi, tu bade, ce mi-ai spus. Vîno, bade, iar acasă. Năcăjit ea mine nu-i. După ochi ca murele. Floare fui, floare trecui. Cântec haiducească. Trageți voi boi! Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești. (Piano solo.)

CAIETUL I. Logojana. Măzărica. Ardeleana (ca'n Bănat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brău I. Hora. Ardeleana (ca 'n Bănat) II.

CAIETUL II. Ardeleana (ca 'n Bănat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Parina. Învărtirea I. De doi. Ardeleana III. Brău II.

CAIETUL III. Brău III. Hațegana. Ardeleana (ca 'n Bănat) IV. Învărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca'n Banat) V. Brău IV.

Prețul unui caiet: 4 coroane (5 lei).

De vânzare la toate librăriile românești.

Serata etnografică, caietul I.: Prețul 2 cor. (lei 2'50).

Caietele. II. și III. epuizate.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiiu (Nagyszeben).

Schuller Gáspár, neguțător de butoaie și de doage
PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirt, putini și căzi cu prețul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Magazin de lemne de ars.

Am onoare a aduce la cunoștința mult on. public românesc că **am deschis** sub numărul **12 din strada Nagyvárad**

un magazin de lemne de ars, de cărbuni de lemn și de lemne pentru scule, unde vindem tot felul de lemn de foc en detail și en gros, în expediții vagonare.

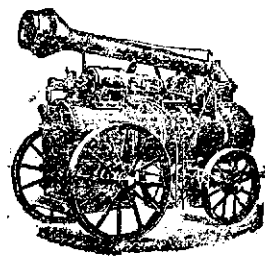
Magazinul de lemne de ars din **ARAD** a terenului forestier din **Zimbru a contelui**

Robert Zselénszki.

TELEFON 646.

Deschidere de magazin de mașini.

Aduc cu stimă la cunoștința on. mele clientele, că în le-gătură cu atelierul meu de lăcătușerie, am deschis un **magazin de mașini economice și de cusut**, unde țin exclusiv mașini de prima calitate pe cari :: :: le vând în bani gata și în rate. :: ::

Rog pe on. public să mă sprijinească și în această întreprindere, pentruce le voi fi recunosător prin aceea, că în calitate de specialist, voi desface numai marfă potrivită cu terenul nostru, și înainte de a se vinde e bine examinată în atelierul meu.

Țin în depozit **mașini de sămănat și pluguri, tăletoare de nap**

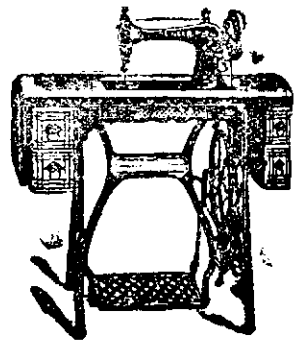
și seceră, grapă, sfărâtoare de cucuruz, presă de vin etc

Recomand mai departe practicele

mașini de cusut

și ace de cusut pentru ecestea, elastic și curele, uleuri și tot felul de părți de mașină.

Mai fac tot felul de lucruri de **lăcătușerie** pregătesc grillagiuri de fer, porți de fer, arme, balanțe, pompe de fântâni, stropitoare de struguri, reparaturi de mașini de aburi etc.

Recomand on. public pentru îmblătit, mașinele mele de îmblătit cu aburi, conduse însuși de mine pe care o dau cu chirie.

Solicitând părținirea on. public, rămân cu stimă:

ALEXANDRU NAGY
PANKOTA. (PÂNCOTA).